

GLASILU ZA PITANJA ŽIDOVSTVA

UPRAVA I UREDNIŠTVO: ZAGREB, PETRINJSKA ULICA BR. 22. PRETPLATA: GODIŠNJE K 20.—, POLUGOD. K 10.—, ČETVRTGOD
 PRIZEMNO. RUKOPISI SE NE VRAĆAJU. K 5.— POJEDINI BR. 60 FIL. IZLAZI DVAPUT MJESEČNO.

Zemaljsko vijeće

Saveza cionista Jugoslavije bit će u velikoj dvorani Hrvatskog konzervatorija 5. i 6. januara 1918. s ovim dnevnim redom:

5. januara od 9 sati prije podne do 1 sat u podne.

1. Pozdravni govor predsjedatelja.

2. Položaj židovskoga naroda i stanje cionističkoga pokreta od 1913. do danas: Dr. Ivan Jacobi.

3. Stanje Židova i rad cionističkoga Saveza u Jugoslaviji od 1913. do danas (tajnički izvještaj): Lav. Stern.

4. Rad Židovskog narodnog fonda i njegova povjereništva za Jugoslaviju: Milan Weiler.

5. O židovskoj štampi: Prof. Aleksa Szemnitz.

5. januara od 3 sata popodne do 7 sati na večer.

6. a) Financijski izvještaj (organizacija štampa, Židovski narodni fond: Šimo Spitzer

b) Izvještaj revizora.

7. Rasprava i davanje apsolutorija odboru.

6. januara u 9 sati prije podne.

8. a) Narodne potrebe i zahtjevi: Dr. Aleksandar Licht.

b) Rasprava i zaključci.

9. a) Proširenje i preustrojstvo Saveza: Ing. Oskar Grof.

b) Rasprava i zaključci.

10. Prijedlozi.

11. Izbori.

Delegati dobit će iskaznice na dan vijećanja. Gosti imaju pristup na galeriji i u malju dvorani, a u veliku dvoranu u koliko bude još mjesta. — Ulaznice za goste po K 2.— dobivaju se na dan vijećanja u hrv. konzervatoriju.

Socijalističke (?) metode.

U 6. br. „Slobode“ od 10./XII. 1918. neki se Smolanović iz Sida obara na „Obzorova“ dopisnika radi pljačke u loku, jer da o uzrocima nije ništa napisao, a da je pljačkaše (koje „Slobodin“ dopisnik zove „taj narod“) nazvao „divljom ruljom“, te onda nastavlja: „Nitko ne može odobravati čin pljačkaša“ a sam ga uzdiže i odobrava zaključujući: „Sada, kada je Narod veliko je pisano po dopisniku! sudio toj bahatoj bandi“ Uz put spominje, da se ne može odobriti ni po-

stupak Židova za vrijeme rata, da su skoro svi iločki Židovi stekli imetke, „a valjda ne će nitko vjerovati, da su to Židovi na pošten način stekli, već varanjem i guljenjem seljaka iločke okolice. Židove se nije moglo podnositi u loku. Židovi su svojim ponašanjem izazivali mržnju i prezir svakog poštenog čovjeka. Što više, oni su izazivali i Srbe seljake sa svojim protunarodnim izjavama, oni su sve, samo nisu Slaveni“.

Čestiti ovaj dopisnik ima pravo: iločki Židovi, većinom ortodoksi, nisu Slaveni, i jamačno se nikada nisu takovima ni gradili. Oni su skromni, mirni pobožni ljudi, koji ne ljube javne istupe, a što im mi zamjeramo jeste to, da imaju premalo nacionalno-židovske svijesti te osjećaja zajednice i odgovornosti sa ostalim židovstvom. Isključeno je zato, da bi oni bili bahati, a ne vjerujemo, dok se ne dokaže, da bi oni bili izazivali Srbe (baš seljake?) protunarodnim izjavama. Čestiti dopisnik samo sipa paušalne niske objede i podvale, a nigdje ne spominje ništa konkretna. Možda su i neki iločki Židovi stekli imetak, ali zar nisu i trgovci Srbi i Hrvati ondje stekli, a ipak ih dopisnik ne napada. Ali on i njemu slični ne vjeruju, da je to kod Židova pošteno stečeno, već samo varanjem i guljenjem seljaka. Protiv toga nevjerovanja smo nemoćni, ali u poštenom svijetu, valjda i socijalističkom, je običajno, najprije činjenice iznijeti i dokazati, a tek onda konkludirati, a ne izaći apriornim podvalama na osnovu mogućeg instinkta nevjerovanja, — jer mi smo slobodni, dok nam dopisnik protivno nedokaže vjerovati ipak, da su pošteno stekli svoj eventualni imetak. — Jer o čemu se može tu raditi? Iločki Židovi, kao trgovci, djelom su kupovali, dijelom su prodavali seljacima, a sigurno nisu jeftinije kupovali, ni skuplje prodavali od drugih, jer bi inače seljaci radje pazarili kod srpskih ili hrvatskih trgovaca u loku i Šidu. Pa zar to onda opravdava onakav napadaj? — Nigdje i ničim dopisnik ne obrazlaže, zašto se Židova u loku nije moglo podnositi te zašto i kakovim to ponašanjem da su izazvali mržnju i prezir svakog tobož poštenog čovjeka? Nećemo dopisniku učiniti krivo: smatramo ga takovim poštenjakom! Ali zašto sve te nekulturne i nepravedne osvade protiv Židova? Zar za, što se drugčije nose, drugčije se mole Bogu, drugčije žive? Zar to može i smije jednog modernog, kulturnog demokratskog i slobod-

njačkog čovjeka zadahnuti takovom mržnjom i prezirom? Da li je to kulturna demokracija i sloboda, prepuštamo sudu svakog doista poštenog i pravednog čovjeka, a ne modernom barbaru, kakav je čestiti dopisnik. — Ali kad doista iločki Židovi žive u takovoj atmosferi neprijatnosti i pod upravom manje više neprijaznih i neraspoloženih oblasti, onda nije razumljivo, zašto bi seljaci pazarili kod takovih tobož omraženih Židova, da bi se dali tobož varati i guliti, a ne bi se dali poslužiti tobož bolje i jeftinije od svog čovjeka Srbina i Hrvata? Zar za volju lijepih židovskih očiju ili u dobro shvaćenom svom interesu? Svi su se seljaci u ratu manje ili više zapomogli i stekli, što je opće poznato, a što sigurno nebi bili, da su oni bili varani i guljeni.

Zašto dakle taj „poštenu čovjek“ diže te paušalne, ničim nedokazane, nekulturne osvade samo protiv židovskih trgovaca, a ne i protiv srpskih ili hrvatskih u Šidu i loku?

Razumijemo: to je „sud Naroda“! Ali time je i on sudjen, kad pljačkaše, zločince smatra sudom, smatra moralno zvanim, da u ime naroda sude i da tuže, sude i osudu ovršuju zločinci! Nečudimo se ovome vajnom dopisniku, nečudimo se, da jedan tobožnji socijalista, otrovana srca, a trula mozga može ovako oblatiti istinu, pravednost, kulturu, demokraciju i slobodu, jer ga ispričava barbarski instinkat, nekulture i sistematičko trovanje kroz štampu, — ali se čudimo redakciji „Slobode“, da se bruka uvrštavanjem ovakih kukavnih i nekulturnih ispada. —

Iznenadjeni smo tim više što je „Sloboda“ u programatičnim svojim člancima doista ispravno i dostojno razvila i zastupala svoja kulturna i socijalna načela, a evo u praksi kod Židova, ih napušta i izdaje.

Zašto to, gdje su činjenice, gdje dokazi, gdje istina pravednost i nepristranost? Socijalizam stoji židovstvu vrlo blizu, prema ga nemožemo smatrati potpunim, čistim i nepomućenim izrazom židovskog duha. U tom uvjerenju nas ne smeta ni broj Židova, koji su se na prvom mjestu isticali i ističu u socijalističkim redovima, ni židov. socijal. stranke: „Bund“, „Poale Zion“ itd. u istočnoj Evropi, a unatoč toga ili upravo radi toga, susrećemo češće u socijal. listovima reakcionarnih zemalja ovakove kukavne paušalne ispade protiv Židova, da se udovolji strasti, zlim instinktima nevaspitane mase ili da ju se odvrati i zavede

na stranputicu. Pitamo: iz kakovih je motiva mogla poteći odluka uredništva „Slobode“, da ovom sramnom, nekvalificiranom ispadu dopisnika dade mjesta u listu? Jeli htjela da na račun Židova udovolji zlobi i taštini svog vajnog dopisnika, možda korteša u Šidu, da mu se oduži? Ili je htjela na takav rječiti način pobiti agitacijono sredstvo protiv sebe, da je ona tobože „židovska“, — ili možda da nezaostane za drugima?

Citirani napadaj »Slobodinog« židskog dopisnika i pouzdanika je tako podal i sraman, da se sam sobom osudjuje u očima svakog pravednog i kulturnog čovjeka, pa bi bilo dovoljno preštamovati ga bez komentara. Ako smo mu ipak posvetili više mjesta, učinismo to zato, da na ovom primjeru pokažemo našim odgovornim socijalistima, kuda vodi zaslijepljenost i kako se brukaju pred svijetom, kako iz bog zna kojih razloga, gaze istinu, pravednost i kulturne svoje principe, te protiv jasnih izjava mjerodavnih krugova internacionale odobravaju i pomažu pogromističke instinkte i akcije.

Mržnja.

»Hrv. Riječ« od 19. 12. 1918. br. 335. donosi na uvodnom mjestu dopis iz Gospića, u kom čitamo ovu istinitu izreku: »Ima ljudi, koji cijelog svog vijeka duhovno žive samo od mržnje«, te preporuča da se takovi elementi jasno i odlučno suzbiju. — Nama se čini da ima i jedna štampa, koja također duhovno većinom samo od mržnje živi i da su tome manje više svi krivi. Ako pako treba pobijati mržnju, kao antikulturan, kao antisocijalan element, onda mnijemo, da ju treba pobijati uvijek i svagdje, na svim linijama, jer je ona opasna kao javna bolest, kao otrovan bakterijom cijelog javnog života, a ne tek po tome, gdje i kod koga se pojavila.

Mi se radujemo, ma i ovom jednostranom navještaju borbe mržnji, kao početak osvitku istinske demokracije, pravednosti i slobode kod nas, tek moramo žalostivo konstatirati, da se nitko nije našao u Hrvatskoj, tko bi u tom duhu otvoreno i iskreno ustao protiv protužidovskih izgredata u raznim mjestima Hrvatske, a na obranu časti i ugleda ove naše nove demokracije. Ova se ljaga može izbrisati samo pozitivnim držanjem, samo jasnom demokratskom politikom i prema Židovima. Jer baš postupak prema Židovima jeste u svakoj zemlji najsigurnije, ako ne jedino mjerilo istinske pravednosti, kulture i demokracije njene.

Taj dokaz za Hrvatsku treba istom pružiti, jer ga svijet čeka, a dvanaesti je čas. Kada je bila pogibelj, da će pobuna vojnika u Zagrebu ngroziti Nar. Vijēće, izašao je oglas povjer. za sigurnost grada Zagreba, u kom se veli: »Red i poredak se mora bezuvjetno uzdržati. Svaka slabost u ovom teškom vremenu bila bi zločin na narodu i narodnoj državi.« Pa ipak i danas ima u zemlji mjesta i oblasti koje se stavljaju na stranu pljačkaša, zaštićuju otimačinu i odupiru se restituciji otetih stvari i uspostavi pravnog reda i poredka (Darugar, Požega, a ne znamo što je u Erdeviku?), stavljaju pravne pojmove i pravnu državu naglavce; je li možda zato, što se o Židovima radi ili susto čini korumpirani elementi, koji su prije

svakoj vladi služili, pa sada svoju pokvarenost mogu samo još na Židovima iskaltiti.

Zar nije pravni poredak jedan jedinstveni — zar nije i tu svaka slabost zločin? Zar nije i tu slijepa mržnja po srijedi? Prekasno će se uviditi zločin, što se time počinja na narodu i državi, jer svaka nepravda, svaka zloporaba i svaki progon, koji se počinje i perpetuira protiv Židova samo radi toga, ne staje kod Židova, nego se širi dalje i sve dublje truje državni organizam tako, da konačno postaje očitom bolešću i opasnošću po državni i narodni organizam.

Zar je onda čudo, da je uslijed politike mržnje i slabosti okaljena sloboda, obrukan ugled u inozemstvu, a uzdrmano pouzdanje u red i poredak u zemlji?

Bilješke i vijesti.

Savez Cijonista Jugoslavije — Masaryku. Na 25. o. mj. upravo je zemaljski odbor predsjedniku Češke republike Masaryku slijedeći brzovaj:

Predsjedniku Češke republike
Masaryku
Prag.

Savez cijonista Jugoslavije pozdravlja najsrdačnije prvoga predsjednika Češke republike, velikoga sina velike nacije, oca domovine, graditelja slobodne samostalne češke države i prijatelja židovskoga naroda i cijonizma. Uvjereni, da će židovski narod u Češkoj pod Vašom zaštitom naći pravednost i posvemašnju jednakopravnost molimo Vašu potporu za cijonizam na mirovnome zboru. Konačno molimo, da se galički ratni bjegunci, koji nemaju domova u ime humaniteta ostave u Češkoj, dok se ne stvori mogućnost za njihovo repatriiranje. Zemaljski odbor.

Za žrtve pogroma. Finski Židovi sabrali su već u novembru 900.000.—, maraka, Židovi Stockholma K 235.000.— za žrtve pogroma. A mi? Nas ja u Jugoslaviji — pa u samom Zagrebu puno više nego u Finskoj, živimo u boljim imućvenim prilikama, a sakupili smo — premda je već konac decembra jedva $\frac{1}{30}$ finskog iznosa. Zagrebački Židovi dadoše vrlo malo. Znamo njihovu darežljivu ruku, pa pripisujemo krivnju zagrebačkom rašakahalu, koji nije dozvolio žalobnu službu božju i time osujetio bolju organizaciju sabiranja. Da je barem zgb. izr. bog. općina votirala koji iznos — eno Stockholmska bog. općina votirala je kruna 200.000. Banjaluka je dala sama više nego Zagreb! Molimo naše čitatelje, da svim silama nastoje kako bi svaki naš Židov dao svoj obol za žrtve pogroma. A one naše Židove, koji već dadoše — nu premalo, molimo da naknadno povise svoje darove za iznos, koji odgovara njihovim prilikama.

Supskripcijoni arci. Nekoja zagrebačka gospoda, Židovi ni po vjeri ni po narodnosti — i sami ne znaju po čemu, već ako po jednome obredno-kirurškome aktu — dođoše na ingenioznu misao, da izvrgnu hrvatstvo ili jugoslavenstvo na supskripciju među Židovima u Hrvatskoj. Razašilju po zemlji neke arke, a i svoje reizendere, e da se u te arke upišu svi, koji se pored toga, što ih se nesrećom broji u Židove, smatraju Hrvatima. Rade to tako oprezno i krišom, da nam još nije pošlo za rukom doznati, kako glase uvjeti supskripcije.

Nijesu skupi. Ovaj ita bar ne potpis ništa, pa ako gdjekoji naš dovdovski gradjanin nadje već nekoliko ponja potpisanih, on će i ne razmišljajući dati svoj potpis jednakom pripravnosti kako je još čas prije dao ili će čas doći dati svoj prinos za svoju braću u Galiciji. Pametniji dabome među židovskim nežidovima spoznaju, da je takav potpis dosta skup, jer im obećaje dividendu obliku smiješnosti.

Ne može se naše asimilante dojaviti prekoriti, da su originalni: Ta njima daju staju argumenti iz doba početka cijonizma u pogoršanome izdanju, e da njima pokažaju dokazati, da nijesu Židovi.

Ovaj put ne će da strpljivo čeka u prvatima, dok ih se pusti unutra. Vicevi s već gdjekojeg reizendera spasli od toga, e ga se baci napolje. Evo dakle, i ako loše a to doista originalnog vica, koji bi trebalo preporučiti za nasljedovanje svojim drugovima bar u Madžarskoj. Dalje: njih nebi imali sreće. Neka prošire svoju akciju i na Bačku, Banat i Baranju možda i slovačke krajeve. Tamo bi Židovi njihova bili sretni, kad bi im se dala mogućnost da ovim originalnim i sigurnim sredstvom dođu svoje srpstvo ili slovaštvo kad njihovo do jučer vatreno madžarstvo nije više — oportuno.

Naivni će ljudi pitati, što je one Hrvate ili Jugoslavena potaklo, da svoje hrvatstvo ili jugoslavenstvo potpisom pokrepljuju, kad to inače „oni drugi“ Jugoslaveni ni ne rade, naravno da ne rade. Ali ljudi, koji tako pitaju, doista su naivni. Ne poznaju mentaliteta asimilanata, koje nacionalne probleme svadjaju na najjednostavniju formu — supskripcijoni arci. I koji i onda, kad bi htjeli da dokazuju, da nijesu Židovi, načinom, kako to rade, dokazuju da nijesu Jugoslaveni. Timu, gospodo, nije pravovaljani surogat za vjerenost.

Pored sve tajanstvenosti nije su ipak cijonim Jugoslavenima uspjelo, da nas iznenade. I najnevjerojatnije je u njih vjerovatno. Dokazali su doduše, da rabi Akcion nema uvijek pravo, jer „das ist noch nicht dagewesen“, ali mi smo voljni prije vjerovati, da su Jugoslaveni oni, koji njihovim araka ne potpisaše.

Mi ih stoga ne ćemo, kao što su oni nas, pozvati, da obustave ovo sabiranje ne ćemo ih, kao što su oni nas, opominjati na redarstvene naredbe o sabiranju. Mi im, što više, ne kanimo davati lekcije kao što su je nama davala gospoda Dragutin Liebermann, dr. Dragutin Plamenac, dr. Ivo Štern, dr. Lackenbacher, dr. Artur Mayer, i t. d. Ima jedan jedini način, kako bi se i oni potpisali i za židovski narod: kad bi židovski narod bio gospodovni narod u državi.

Da im olakšamo mukotrpnu posao saopćujemo, da se ti arci mogu potpisati kod g. Mirka Breyera, knjižara u Zagrebu.

Razjašnjenje. U 24. broju našeg lista piše u uvodniku: „Pet je godina prošlo, u kojima smo srećni bili, da se do nekle održalo ono, što smo prije stvorili, jer rada u organizaciji nije moglo biti. Sad su se vratili naši sumišljenici, koji su do sada bili u ratu.“

Izjavljujemo, da ovaj uvodnik nije stavljen po zemaljskom odboru, koji nije sporazuman s navedenom stavkom, jer stavljen prikazuje ispravno i precizno. Uredništvo izjavljuje na želju pisca, da mu nije

bila namjera omalovažavati za vrijeme rata — osobito zadnjih 2 godina — po pojedinim cionistima mimo i bez zemaljskog odbora izvršeni rad, koji je doista vrlo znatan i u svojim rezultatima pokazuje silan napredak prema predratnom stanju. Pisac je samo htio govoriti o slabosti naše organizacije za vrijeme rata.

„Iskrena riječ“. Osječka „Zora“ donosi u svojem broju od 19. decembra 1918. kratki uvodnik i govor vinkovačkog rabina dra. Frankfurtera, prigodom krsne slave jugoslavenskog kralja, Petra I — pod naslovom „Iskrena riječ“. Evo odlomaka iz uvodnika:

„13. decembra sve tri vinkovačke crkve, istočno pravoslavna, katolička i židovska, bile su prepune svijeta . . .

Ali ono što nas je sve tako prijatno iznenadilo, što je u svima nama izazvalo veliku radost i duboko priznanje i hvalu, jeste govor rabina vinkovačke sinagoge, govor, koji se odlikuje koliko svojom kratkoćom, jasnošću i ljepotom, toliko isto svojim dubokim smislom religioznom i političkim dana u kojim živimo . . .

Izbori delegata i osnutak društva u Zagrebu. Dne 29. decembra održana je cion. građanska skupština u „Građanskoj streljani“. Sudjelovalo je oko 600 osoba. Najprije je govorio dr. Ivan Jakob i o ciljevima cionizma i značenju šekela. Skupština je zatim poklicima izabrala delegate za zem. konferenciju. — Drugi govornik bio je dr. Robert Gluckstal, koji je s estrano obrazložio potrebu i zadatke jedne židovske narodne organizacije, u Zagrebu. Na njegov predlog skupština je zaključila, da se imade u Zagrebu osnovati „Židovsko narodno društvo“. U tu svrhu izabran je poklicima privremeni odbor, koji ima izraditi pravila i izvesti sve predradnje.

Pismo iz Broda Nekoliko sumišljenika sazvalo je za 17. prosinca u svrhu osnutka cionističke mjesne organizacije skupštinu, na koju je pozvalo beziznimno sve brodske Židove, a i odlične nežidove. Asimilanti dogovarahu se prije skupštine i prijetili se protuakcijom. Velika dvorana kasina bila je dubkom puna: moglo je biti od prilike 300 ljudi.

Skupštinu otvorio je dr. Oskar Spiegler i u oduljem zanosnom govoru, poz-

dravio prisutne, razloživši svrhu ove skupštine, potrebu organizacije, kao i bezuvjetnu nuždu, da i židovski narod napokon istupi sa svojim zahtjevima. Poziva brodske Židove na složan rad za cionističku ideju. — Nakon ovoga oduševljeno primljenog pozdravnog govora uzeo je riječ izaslanik zemaljske cionističke organizacije, g. Alfred Singer, koji je govorio o biću i riješenju židovskog pitanja. Prikazavši u glavnim crtama svrhu i program cionizma, osvrnuo se na odnos patriotizma k cionizmu, crta živim slikama patnje židovskoga naroda, stanje cionističkog pokreta i organizaciju cionista. Govor g. Singera prekidali su prisutni vrlo često izrazima odobravanja i pljeskom, a naročito se je sa strane nežidova moglo često čuti, da se s izvodima govornika posvema slažu. Predsjedatelj podijeljuje riječ dru Schwarzu, koji je počeo u dvorani vikati, da je on Hrvat i Jugoslaven, pa da u svoje i u ime svojih istovjernika protestuje protiv izvoda predgovornika. Ogorčenju protiv dra Schwarza dalo se oduška u burnim poklicima „dolje“, a značajno je, da su i odlični nežidovi pokazali, da se ni oni ne slažu s riječima Schwarza i njegovim protestom. Na ovu izjavu odgovorio je u kratko zanosnim riječima naš sumišljenik gosp. Aurel Zentner uz živahno povladjivanje općinstva.

Kao prvi od nežidovskih govornika prozborio je odvjetnik dr. Biga, koji veli da se pojedini Židov može asimilirati autohtonom pučanstvu, ali da može pristati i uz cionističku ideju. Držao je prije, da je cionistički program neprovediv, da je cionizam utopija, ali se je uvjerio, da je ta 2000-godišnja ideja na pragu ostvarenja pa će židovski narod sjegurno postići svoj ideal. Kao demokrata veseli se, kad vidi, da će jedan narod postići svoju slobodu pa drži, da bi cionizam i onda bio od velike važnosti za židovski mentalitet, da i nije postigao svoje ostvarenje.

Burno pozdravljen uzima riječ predsjednik demokratskog jugoslavenskog kluba u Brodu i podpredsjednik mjesnoga odbora N. V., odvjetnik dr. Gjurgjević, koji u oduljem govoru ističe, kako već mnogo godina sa simpatijom prati razvoj cionističke misli. Kao moderan čovjek i demokrata srdačno pozdravlja osvještenje ži-

dovskoga naroda i želi mu, da postigne cilj. Uspoređuje istoriju židovstva sa povijesti srpskoga naroda i veli, da ne bi bio dobar Srbin, kad ne bi od srca iskreno pozdravio korak brodskih Židova. Potojmcin naroda, koji je svijetu porēd mnogo drugoga darovao bibliju i osnovu za vjeru, neka se ponose sa pripadnošću ovomu narodu i on pojmi ponos mladih Židova, te zeli židovskom narodu lijepu i sretnu budućnost. Govornik morao je svoju besjedu uslijed burnog povladjivanja vrlo često prekinuti.

Nakon što je g. Singer na laki način pobio izvode dra Schwarza, ustao je predsjednik mjesnoga odbora N. V., g. dr. Vatroslav Brlić, zahvaljujući se na pozivu dao oduška svom veselju, da je židovski narod dočekao čas, da i on može ostvariti svoje tisućljetne osnove.

Sumišljenik Hugo Mahler pročitao je potom program organizacije, koja bi se imala osnovati, a predsjedatelj pozvao je sve one, koji su s istim sporazumni, da ga potpišu i da se upišu kao članovi organizacije. Tom pozivu odazvali su se bez krzmanja i s oduševljenjem skoro svi prisutni, dapače i oni, koji su se prije skupštine izjavili protivnicima, govoreći da su se sada uvjerali o potpujoj ispravnosti cionističke ideje.

U odbor izabrani su nato per acclamationem slijedeći sumišljenici: Predsjednik: dr. Oskar Spiegler, I. Potpredsjednik: dr. Samuel Kun, II. potpredsjednik: Ferdo Švrljuga, tajnik i novinski referent: Edo Grossmann, blagajnik: Rudolf Fuchs, odbor: rabin Saul Stern, Izidor Steiner, Emil Eichhorn, Hugo Mahler, Mavro Albahary, dr. Bela Milhofer, Mavro Gross, Alma Goldstein i Ernestina Adler, Revizori i zamjenici odbornika: Slavko Jelinek i Oskar Kischitzky.

Poslije dovršenoga izbora predložio je Rudolf Fuchs rezoluciju, jednaku onoj osječke skupštine, koja je jednodušno prihvaćena.

Nakon otpjevanja Hatikve, zaključuje predsjedatelj skupštinu, te poziva članove na komers. Na prijedlog sumišljenika Jelineka uputiše se svi prisutni korporativno pred stanove gg. dra Brlića i dra Gjurgjevića, priredjujuć ovim odličnim nežidovima srdačne ovacije. Na govor su-

Obnovljenje starih rasa.

(Svršetak).

Da je obnovljenje potrebno, da imade pojava degeneracije, to je vidljivo na prvi mah. Fizički je tipus bez sumnje pokvaren. Imade degeneracionih bolesti, koje upućuju na oslabljenje otporne snage. Ona malen rast, slabokrvnost, niska ramena i mnogo sličnoga, što se spominje kao dokaz istrošenja stare rase. Nu regeneracija je vrlo lako moguća, ako se uklone izvanjski uzroci degeneracionih pojava. Djeca istočno-evropskih emigranata postaju vrlo čvrsti ljudi u Americi. Pa i u samom istočno-evropskom getu pognuta i blijeda djeca židovskoga kramarčića razvijaju se jelesno vrlo dobro, čim se materijalne prilike donekle poprave, čim se njeguje tjelovježba i živi donekle higijenički. Odatle zaključujem, da se radikalnim liječenjem može postići posve mašnja regeneracija naroda. To radikalno liječenje može se sastojati u tome, da se široke mase toga za regenera-

ciju sposobnoga naroda presele na mjesto, gdje ne će živiti pod vječnim strahom od pogroma, gdje ne će biti okružene bezumnom mržnjom, nego će moći živiti u slobodnoj božjoj prirodi u teškom, ali po živčevlje zdravom radu. Sigurno je, da bi se već prvoj generaciji izravnala ledja, zarumenili obrazi i nestalo bi drhtavice, dok bi već druga generacija sijevala od mladosti i životne srčanosti.

A za tim teži cionizam. U tome je fizično obnovljenje židovskoga naroda.

A onda duševno obnovljenje. Istina, duša židovskoga naroda nije tako opustjela, nu ipak imade mnogo kvrga. Ne može se naime bez kazni kroz 18. stoljeća biti nerado viđenim gostom u tuđim kućama. Iz ovoga tuđinstva i pomanjkanja zemljišne stalnosti nastaju prije svega defekti moralne naravi: posve očita unutrašnja pognutost, koja često postaje prezira vrijedno sluganstvo; nedostatnost osjećaja za zajednicu, spojena sa

znatnim materijaliziranjem životnih nazora sve do posve ništavog utilitarizma. Čemu zalaziti u detalje? Ja velim naprosto čovjek galuta i svaki zna, što pod tim mislim. U intelektualnom pogledu bit će dosta ako se naglasi nedovoljna stvaralačka snaga, nedovoljno, dakako samo u razmjeru prema prirodjenoj darovitosti, koja unatoč svega toga ipak izbija kod pojedinaca.

Ako smo jedamputa neoborivo spoznali, da svi ovi defekti moralne i intelektualne naravi nijesu pojave svedjer napredujućega senilnog propadanja, nego prirodne posljedice izvanjskih prilika, onda je jasno, da je obnovljenje vrlo lako moguće.

Čime i kako da se to obnovljenje postigne?

Ja ću to svesti na najjednostavniju formulu: prirodni razvitak židovskoga naroda, treba nastaviti tamo, gde je bio prekinut. Renesansa sastoji uvijek u povratku k starom, koje je zapravo mlado, i upravo zato

mišjenika Singera zahvališe se obojica zanosnim riječima, kličući: „Živio židovski narod“.

U večer bio je u svratištu „Žuta kuća“ komers. koji je bio vrlo animiran i potrajao do kasne noći. Od nežidova bili su prisutni gg. dr. Gjurgjević, i uvaženi trgovac Mičić, te jedan srbijanski časnik, kao izaslanik ovdašnje srpske postaje. Nazdravili su gg. dr. Gjurgjević, dr. Spiegler, Singer, dr. Kun, gdjica Adler, rabin Stern, te izaslanik židovskog narodnog vijeća u Beču gospodin Philipp, koji je krasnim riječima pozvao židovske žene i djevojke, da napokon postanu prave židovske majke i djevojke. — Na komersu je zaključeno, da se u zlatnu knjigu upišu: gg. dr. Brlić, dr. Gjurgjević, Mičić i vrli naš sumišljenik Singer. te napokon sama mjesna cionistička organizacija. Za cionističke svrhe sakupljeno je K 10.000.—

Dne 18. o. mj. bila je u hramu žalobna služba božja za ubojničkom rukom pale Židove u Galiciji. Žalobno slovo držao je naš rabin Stern. Iza službe božje sakupljeno je K 4000.— za galičke stradalnike.

Dosadašnjim smo uspjehom vrlo zadovoljni. Oduševljenje i pristajanje za cionizam tako je znatno, da se za najbližu budućnost možemo nadati većim uspjesima u narodnom osvještenju.

28./XII. bit će glavna skupština i izbor delegata mjesne organizacije. Uskoro ćemo osnovati Židovsko literarno društvo.

Demokratizacija i nacionalizovanje židovske općine u Osijeku. U brojno posjećenoj sjednici bogoštovnoga vijeća 26. XII. 1918. stvoren je jednoglasni zaključak, da mjesto dosadanjega konzervativnoga izbornoga reda za općinsko zastupstvo, stupa na snagu novi izborni red, po kome svaki pripadnik općine, bez obzira dali je prinosnik ili ne, i bez obzira na spol, imade aktivno i pasivno pravo glasa, ako je navršio 20 godina života. Službovno vrijeme općinskih namještenika sniženo je od 40 na 30 godina. Čim budu složene izborne listine po novome izbornome redu, obaviti će se novi izbori. — Mi s naše strane srdačno pozdravljamo prvu narodno židovsku općinu.

Vinkovci. (Židovska skupština) Dne 20. decembra održana je ovdje javna skupština židovskih građana, u kojoj su

učestvovali svi Židovi grada Vinkovca kao i predstavnici mjesnog odbora N. V. Prva je to svjesna manifestacija naših Židova, koji su zatvaranjem dućana za vrijeme skupštine pružili dokaz, da i oni hoće prekinuti dosadašnjim kunktatorskim držanjem.

Skupštinu je otvorio g. Dr. Lederer kratkim govorom, u kojem je prikazao nuždu udruživanja svih Židova.

Na to uze riječ izaslanik zem. cion. org. g. Alfred Singer. U podužem predavanju prikazao je govornik žalosno stanje židovskog naroda naročito u istočnoj Evropi, i razložio kako je židovski narod kraj svih nesreća u sebi gajio idejal o narodnom ujedinjenju, koji se sada nakon gotovo 2000 godina ostvaruje. Govornik prikazuje važnost deklaracije engleske vlade za židovski narod, kao i dojam, što ga je ista u nežidovskom svijetu proizvela. Na koncu precizirao je stanovište židovskog naroda prema Jugoslaviji i pozivlje sve na organizaciju, kako bi zajednički istupili, te tako postigli ispunjenje naših zahtjeva.

Vrlo dubok dojam ostavio je protest protiv pogroma u Poljskoj i Galiciji, te će i ovdašnji Židovi pokrenuti akciju u korist od pogroma nastradalih Židova.

Ovo predavanje primljeno je s velikim oduševljenjem, te je govornik dugotrajnim povladjivanjem nagradjen za svoj trud.

Gosp. D. Lang nadovezujući na govor predlaže rezoluciju, u kojoj srdačno pozdravlja odgovor N. V. S. H. S. na Spomenicu zem. org. Izriče hvalu vodstvu za muževni njen istup, te izjavljuje, da se i Vinkovci podvrgavaju vodstvu u Zagrebu, koje priznaje jedinim zakonitim zastupnikom za Jugoslaviju. Traži, da se izr. bog. općina pretvori u žid. narodnu općinu.

Rezolucija primljena je jednodušno uz frenetično odobravanje.

Predsjednik mjesnog odbora N. V. g. Dr. H. pl. Davila srdačno pozdravlja židovski nacionalni pokret, te ističe, da borba oko postignuća narodnih težnja žid. naroda mora u srcima svih Hrvata i Srba, koji su takodjer 800 god. čamili u ropstvu, pobuditi najiskrenije simpatije i želju za pobjedom. Ujedno ističe uvjerenje, da će narodni Židovi, koji ostaju u svojoj dosadašnjoj domovini, biti valjani i dobri gra-

djani. Toji će složnim radom sa svojim sugradjanima unaprijediti dobrobit i sreću jugoslavenskog naroda. Dugotrajni pljesak popratio je govor predsjednika N. V.

Da je skupština potpuno uspjela dokazuje činjenica, da su svi prisutni jednodušno izrazili želju, da pristupe mjesnoj cion. organizaciji, te je izabran provizorni odbor, koji će obaviti sve nužne predradnje. Pjevanjem Halikve završena je ova lijepa manifestacija.

(Nije istinita vijest „Agramer Tagblatta“ da je više skupština htjelo skupštinu držati u njemačkom jeziku, i da je to mjesni odbor N. V. zabranio). B.

Djakovo. (Prosvjedna skupština.) Držeć se parole izdane po zem. cionističkom odboru, sastali su se 13. prosinca o. g. svi djakovački Židovi, u vijećnici židovske općine, da prosvjeduju protiv nečovječnih događaja, koji su se odigrali u Galiciji. — Vatreim riječima, prikazao je Dr. Gustav Krausz svu tragediju naše u Galiciji izmrcvarene i osramočene braće i predložio je oštar prosvjed, koji je skupština ustajanjem i burnim klicanjem primila jednodušno. Nakon skupštine držao se u hramu Jiskor za pale žrtve, kojem su pribivali i srpski oficiri djakovačke garnizone. Rabin dr. Lazar Roth izrekao je dirljivu propovjed.

(Cionistički sastanak.) U dupkom punoj vijećnici židovske općine održavala se 22. prosinca 1918. židovska građanska skupština. — Nije bilo Židova u Djakovu, koji toj skupštini nije pribivao. U 3 sata otvorio je skupštinu dr. Gustav Krausz, pozdravivši u prvom redu nar. zast. predsjednika mjestnog odbora Narodnoga Vijeća, dr. Ivana Ribara, zatim izaslanike iz Zagreba i Osijeka, i razloživši svrhu skupštine. Za njim Miroslav Lederer iz Osijeka, u lijepom referatu prikazuje stanje svjetske cionističke organizacije i njen rad za vrijeme rata. — Poručnik N. Tolnauer iz Osijeka govori o odnošaju Židova prema Jugoslaviji, koji je govor primljen burnim odobravanjem. Zatim uze riječ dr. Ivan Ribar, koji ističe, da se osjeća vrlo počašćen pozivom na ovu skupštinu. Rado dolazi na skupštinu onih koji su od vjeka bili nosioci i pobornici naprednih načela. — I ovom prilikom mora ponovno naglasiti, ono što svagdje i svagda tvrdi

životu i razvitku sposobno. Samo to ne smije nikada biti jednostavni povratak bez ikakvog dodavanja, bez novih visokih ciljeva, i novih puteva. Jednostavno mehaničko povezivanje jedne prekinute niti nije moguće i nije trajno. Zadaća sastoji u tome, da se postigne posvemašnje sraštenje.

A u tome je najbitnija sadržina cionizma. On hoće da židovski narod nastavi rasti ondje, gdje je raste prije 18. stoljeća bio silovito prekinuto, nu ide za tim, da to raste ide samo onim smjerom, kojim je onda išlo. Talmud veli: »Bog je Izraelu učinio dobro, kad ga je razasuo po svem svijetu«. Cionizam to razumijeva tako, da je ta rastrkanost za židovski narod bila vrlo teška, ali ipak vrlo dobra škola. U toj rastrkanosti treba da je židovski narod primio u se u širini i u dubini svu punocu inozemsa čovječanstva. Palestina treba da postane stjecištem, gdje će židovski narod njegovati sve, u pravosve što je sada i što će u budućnosti

biti ljudski veliko i važno i što će najbolji članovi svijeta naroda nastojati postići u traženju istine, dobrote i ljepote, te radosti, bogatstva i punoće života. Jer Palestina nikada ne će postati židovskom Albanijom, to nam jamči — premda drijemajuća ili barem ne posve budna, nu ipak velika i jaka — duša židovskog naroda. Zar smo mi bili Albanci ma u vrijeme našeg najdubljeg poniženja? Filozof Spinoza, muzičar Mayerber, državnik Disraeli, socijalni filozof Marks, fizičar Herz, medicinar Ehrlich i mnogi drugi, ta to nijesu bili Albanci! Samo što su bili iverje, a mi bismo htjeli, da jedamput vidimo svijetliti cio posvema izbrušen dijamant židovskog naroda.

Nu, Palestina ne će nikada postati židovskom Albanijom. Tamo će se orati, sijati i žeti, svadjeti i izmirivati, ljubiti i nadati; biti će borbi i zabluda, padat će se i ispravljati, spotaći i opet ustati; cvijetati i venuti i opet cvijetati i rasti. U Pale-

stini treba sve da bude ljudski veliko, ljudski lijepo i ljudski dobro. Više ne ćemo.

A u Palestini leži Cijon!

Obnovljenje židovskoga naroda ići će preko Palestine u Cijon. U Palestini nastat će židovskom narodu mnogo cioniskih dvorova. Bit će tu toliko i tako visokih bregova, koliko ih uopće samo može podići narod dobrih, uspravnih i darovitih ljudi.

Eto tako je moguće obnovljenje starih rasa, u koliko se još ne nalaze na drugoj strani brda, na strani nastvaranja. Tako ve se rase bacaju u veliku riječinu čovječanstva, tamo, gdje je voda najbistrija, najdublja, i najbrža. S tom riječinom neka te rase plivaju napred!...

(Prema članku: »Die Erneuerung Alter Rassen« od Osiasa Thona u Jüdischer Nationalkalender 5679 — Verlag »Jüdische Zeitung«, Wien — izradio L. S.)

da je doduše Jugoslavija plod jedinstva Srba Hrvata i Slovenaca, ali da u Jugoslaviji imade i drugih naroda, a među njima da je i židovski narod, koji svi imaju pravo, da kao narodne manjine budu jednakopravno zaštićene! Židovi su narod, jer nije moguće da budu ino. — Ne samo, da ne vjeruje u asimilaciju, on joj je i najveći protivnik, jer onaj narod, koji do sebe ne drži, koji sam sebe ne poštuje, ne može računati niti na poštovanje drugih. — Samo kao nacionalni Židovi, mogu Židovi biti od koristi Jugoslaviji. — Kao nacionalni Židovimogu biti najpožrtvovniji i najbolji građani nove države. — Govornik ističe, da je vazda cionistički pokret nadasve cijenio, jer je bio uvjeren, da je on jedini kadar pridići pokunjene Židove. — Najnoviji događaji pokazali su, da dobra i pravedna stvar pobjeđuje, pak se on tome od srca veseli. — Neopisivo povladivanje i oduševljenje nastalo je u dvorani, kome nije bilo ni kraja ni konca. Nakon toga Lav. Krausz predlaže rezoluciju, po kojoj se izražava povjerenje zem. cionističkom odboru, te njega smatra jedinim predstavnikom židovskog naroda u Jugoslaviji.

Kako je skupština bila namijenjena konstituciji mjestne cionističke organizacije obavljena je uplata šekela. — Uplaćeno je 109 šekela, tako da su danas svi ovdašnji Židovi cionisti. — Platnici šekela izabrali su slijedeći mjestni odbor: Dr. Gustav Krausz pročelnik, Šandor Aufferber tajnik, Hilda Herzler povjerenik narodnoga fonda, Makso Bruck, Edwin Schwarz, Dr. Žiga Spitzer, Anny Schwarz, Hinko Goldstein i Dr. Neumann članovi. Prema uplaćenim šekelima obavljen je odmah i izbor od pet delegata za zem. konferenciju: Dr. Gustav Krausz, Šandor Aufferber, Edwin Schwarz, Dr. Žiga Spitzer i Hilda Herzler. — U šest sati predsjednik je zaključio skupštinu.

Split. (Nacionalan rad). Na sastanku mjesnih Židova, dne 5./XII. t. god. obnovljena je Mjesna organizacija time, što je u nju opet stupio dovoljan broj članova. Predsjednikom je izabran predsjednik Bogoštovne općine gosp. Samuel Altaras. Uz njega je izabran odbor od 4 omladinca, koji ima da radi za našu stvar: gg. L. Hajon, H. Altaras, V. Perera, J. Albahari. Mjesna organizacija će raditi nezavisno, ali u sporazumu sa Odborom Bogoštovne općine.

Za N. F. se i kroz ovo vrijeme marljivo kupilo. Ovih dana šaljem ponovno jednu svotu. Nadam se, da će sada, kad je obnovljena mjesna grupa, i imam jedan odbor omladine uza se, cijeli rad biti još živiji. Svakako mora se uvijek imati pred očima, da naša Bogoštovna općina obuhvaća Split, srednju i Sjevernu Dalmaciju, a broji tek 43 člana.

I ovdje se kod većine židovskih dućana i stanova kod svečanih prigoda vije i naša dvobojka. Pri dočeku srpske vojske je na čelu povorke uz trobojke SHS išla i bijeloplava zastava. Židovi su išli kao posebna grupa, a njihovi su odaslanici predstavljeni srpskom zapovjedniku.

14./XI. održala se u hramu svečana služba Božja, kojoj su prisustvovali članovi Zemaljske Vlade, Općinskog Odbora, kr. potpukovnik zapovjednik mjesta — i lijepa kita časnika. Govor gosp. Altarasa — je

svima imponovao svojom iskrenosti i jasnoćom, kojom je prikazao stanovište nacionalnih Židova. Gosti su se oprostili vanredno ljubezno i s ponovnim uvjerenjima, da će u novoj državi biti poštivana i naša čuvstva i naša prava.

Uopće je Split — izuzev neke iznimke liberalan grad, a nove se vlasti — bar do sad — pokazuju vrlo susretljivima.

Petrinja. Diskusija o cionizmu. »Banovac« u br. 48. do 50. donosi članke o cionizmu. Prvi je članak potekao od Hrvata-Židova Dr. M. P., koji se zaklinje na asimilantskih 10 zapovijedi danih u Zagrebu po glavnom štopu asimilanta, a iznešenih u njihovoj senzacionalnoj brošuri »S narodom za narod«. (Kako čujemo, ne može se ta brošura više dobiti; razgrabljena je kao izvanredno humoristično štivo). U slijedećem je broju odgovorio sumišljenik Karlo Rosenthal, dokazujući ispravnost cionizma golim faktama i izjavama velikana i državnika, koji su u toj stvari kud i kamo mjerodavniji od naših asimilanta. Taj je članak sumarna apologija cionizma. U slijedećem broju izjavljuje Dr. M. P., da ostaje kod svojega stanovišta, čiju ispravnost dokazuje citatima iz — Brockhausovog konverzacionog leksikona (!) o Židovima.

Sisak. (Literarni sastanci Židova i Židovki). 21. 12. održana je konstituirajuća sjednica toga društva. Prva je govorila povjerenica žnf. Ilka Strasserova. Zatim je progovorio Milan Aschero cionizmu, a poručnik Kertner o Theodoru Herzlu, konačno Karl Rosenthal iz Petrinje o aktuelnim problemima. Svi se prisutni odmah začlaniše i sakupiše primjerenu svotu za osnutak biblioteke. — Nadamo se, da naši sisački sumišljenici ne će mirovati, dok si ne stvore valjanu i trajnu organizaciju.

Bos. Brod. (Organizacija). Zivi val cionističkoga pokreta dopro je i ovamo. Nakon velikoga uspjeha u Brodu n/S dođoše k nama naši brodski sumišljenici, da i nas okupe. Svi ovdašnji Židovi — osim jednoga — pristupiše u organizaciju i obćavaju svoju potporu cionizmu.

Dubrovnik (Dopis.) Uslijed 4 1/2 godišnjeg boravka sedmero braće Tolentino — a naročito povjerenika Salamona Tolentino — nije ovdje bilo nikakova židovsko-nacionalnog rada. Sada se cionisti opet skupljaju s velikom voljom, da pomognu ciljeve židovskog naroda. Sav je mladji naraštaj zagrijan za naše ideje, dok je starija generacija većinom asimilantska.

Križevci. (Žalobna služba božja za pogromom nastradale u Galiciji). Dne 13. o mj. održana je žalobna služba božja u Križevcima, kojoj su prisustvovali svi pripadnici bog. općine.

Upravni odbor bog. općine dopitao je za žrtve pogroma u ime općine K 500.—, »Chebra Kadischa« K 1000.—, a među općinarima sabrano je ukupno K 4300.—.

(5-godišnjica opstanka cionističkoga društva Bne Israel u Križevcima).

Dne 28. 12. priredili su članovi u slavu proslave 5-god. obstanka Bne Israel vrlo dobro posjećenu čajanku, koja je u svakom pogledu izvršno uspěla.

Iza pozdravnog govora pročelnika društva Ljudevita Strausza, kojim nam je govornik ocrtao biranim riječima rad,

zadaće i posao, slijedio je koncert, koji je mnogo doprinjeo uspjehu čajanke.

Olga Buchsbaum odsvirala je sa mnogo čuvstva na glasoviru Mendelsohn: Rondo Capriccio op. 14., a Lav. Schwartz sa mnogo vještine na guslama Fibrich: Sonata ne op. 27. Elvira Rotter deklamirala je Rosenfeld: Suza na gvožđu; a Zdenka Hirschl otpjevala je Zajec: Uznosi se. Još je spomenuti govor Slavka Hirschl, a šala »Otac i sin« Ive Neumann i Stjepana Berkeš je naišla na osobito povladivanje općinstva.

Žid. tamburaški orkestar zabavljao je ugodnom svirkom do kasno u noć zahvalno općinstvo.

Kod te zgrade osobito se iskazaše članice cij. društva, koje su oko priredjivanja i sudjelovanja uložile mnogo truda. Vrlo animirana zabava potrajala je do zore, a nakon otpjevanja »Hatikve« razišlo se društvo.

Oveća je svota takodjer sakupljena za Ž. N. F.

Ludbreg. (Osnutak društva.) Dne 25. 12. sastali su se cionisti mjesta Ludbreg, da organiziraju cijon. društvo. Bilo je vrlo lijepo posjećeno od mladeži, a i starijih Židova, koji su se odazvali svakoj žrtvi, koje će to mlado društvo trebati. Tako su na pr. gosp. predsjednik Ch. K. Š. Pajtaš i g. podpredsjednik Ch. K. Makso Scheyer ponudili da će potrebni gorivi materijal kao i rasvjetu dati.

Lijepim i biranim riječima pozdravio je g. sumišljenik Artur Scheyer prisutne, a na to je g. povjerenik rabi Deutsch protumačio vrlo zanosno svrhu i cilj cionizma. —

Tom zgodom izabran je g. Mirko Weinrebe delegatom za cijon. kongres 5—6. I. 1919.

Na ponudu g. rabina osnovana je hebreška škola u koju se je prijavilo cijela mladež.

Konačno je unišla lijepa svota za nabavu žid. knjiga i novina.

Rezolucija Jevreja u Šabcu. Na dan opšte narodne žalosti prihvatilo je šabački Jevreji ovu rezoluciju: Jevreji grada Šabca sa gnušanjem su primili vijesti o zverstvima počinjenim nad njihovim sunarodnicima u Poljskoj i Galiciji i iz dubine duše žale za nevinim žrtvama. Nadaju se da će naši predstavnici uspeti kod moćnih nam saveznika, da zabrani dalje gonjenje našeg naroda i rušenje njihove imovine, do sasanka konferencije mira, a na istoj da će se i njemu priznati samoopredeljenje i sloboda.

Izaslanik svjetske cionističke organizacije u Zagrebu. Leo Hermann, tajnik organizacije boravio je 30. i 31. decembra 1918. u Zagrebu, konferirao je sa zemaljskim odborom našega seveza, a 30. decembra na večer držao je iscrpivo predavanje pred širim općinstvom, nakon čega je bio komers. Potanki izvještaj donijet ćemo — radi nedostatnog prostora lista — tek u slijedećem broju.

Književna objava. Namjeravam izdati dramu dra Maxa Nordau-a: »Doktor Kohn« u svom hrvatskom prevodu, nu samo onda ako dio naklade bude unapred supskribiran, Knjiga bi izašla početkom 1919. u ukusnoj izradbi, a cijena bi joj bila K 5.50 Molim svakog, tko želi nabaviti ovo djelo, da to javi izravno meni. Franjo Bruck, Djakovo.

Bijeka. Cionisti sastaju se svakog utorka u 8 i pol sati na večer u kavani »Borsa«.

Širom svijeta.

Poljaci i pogromi. Brzojavljaju iz Stockholma: Poljački narodni odbor u New-Yorku objelodanjuje očitovanje, kojim dementira pogrome. Predložio odaslanje mješovite istražne komisije iz redova američkih Židova i Poljaka. Mack i Marschall odgovaraju, da su pogromi dokazani i prihvaćaju predlog glede istražne komisije (Primjećujemo, da su židovsko narodno vijeće u Beču i Kopenhagenski cionistički ured već u novembru zahtijevali, da se odašalje ovakova mješovita istražna komisija, nu poljačka likvidaciona komisija u Krakovu i vlada u Varšavi odbili su to — jer bi to bilo uplitanje u unutrašnja poljačka pitanja i povreda poljskog suvereniteta! Prema tome izgleda, da će Poljsko narodno vijeće u New-Yorku dobiti po nosu od Poljske vlade, koja valjda ni ovu komisiju ne će prepustiti, po gotovu, ako bi vladi uspjelo prevariti engleske i američke novinare.) Pokvarenost poljačke inteligencije, političara i novinara prelazi sve granice. Kroz godine sistematski propovijedaju bojkot protiv Židova; u knjigama, brošurama, letcima i novinama pozivaju poljački narod na pogrome, osobno se prijete Židovima, da će ih istrijebiti prije nego im otkuda stigne pomoć. Razoručavaju židovske garde 24 sata prije nego imadu buknuti pogromi, a vojnicima obećavaju, da će kroz tri dana biti slobodno pogromirati Židove. Pod vodstvom poljačkih oficira i pod protektoratom zapovjednika legijonaša, vojnici i žandari — kojima se dakako brzo pridružuje fukara — pale židovske kuće, krađu i uništavaju židovsku imovinu i ubijaju i tuku Židove. A onda Poljaci ne će da budu krivi. Najprije svaljuju krivnju na Nijemce i Ukrajince, zatim na — same Židove. Konačno — bojeći se političkih posljedica za Poljsku kod Antante — jednostavno poriču pogrome. Ipak i dalje razoručavaju židovske legije, koje su već bili dozvolili, i zatvaraju židovske vođe — kao ta ocel!

Unatoč svega toga mi ne vičemo za osvetom. Nu uvjereni smo, da Poljaci, ovu ljagu ne će moći oprati, da će se intelektualni poljački krivci pogroma po zaslugi oštro kazniti i da će se stvoriti napokon sigurnost za život i imovinu Židova u Poljskoj. Poljački će se narod morati izmiriti činjenicom, da židovski narod — također imade pravo na život i da svijet danas — manje nego ikada — nije voljan, da židovski narod žrtvuje bestijalnosti megalomanskih poljačkih nacionalista.

Protestna skupština u Haagu. Javlja ju iz Haaga, da je ondje bila golema protestna skupština protiv pogroma. Exministar Treub rekao je da treba protestovati ne samo sa židovskoga stajališta, nego i s ljudskoga. Dogodjaji u Poljskoj, rekao je, da su prosti, podli i kukavni. On se protivio tvrdnjama poljskoga ureda, kao da su pogromi njemačko djelo Poljski demantiraju i pokušaju da utišaju negodovanje, da su lažni. Poljska da nije zrela slobode. Slobodna Poljska mogla bi samo onda postojati, kad bi Židovima sloboda bila osigurana. Citava se Holandija priključuje tom protestu. Antanta da ne će to trpjeti i da će srušiti poljsku vladu, ako je ona sukriiva. Jer inače nije antanta zaslužila pobjedu. Njezina odgovornost prema svjetskoj povijesti da je golema. Ako bi se poljske grozote ponovile, tada bi novi svjetski mir bio u svom početku okaljan. Pogromi

da prijete židovskom narodu, ali još više éudoredju u svijetu. Ako pogromi ostanu nekažnjeni, završio je govornik, tada bih volio biti židovskom žrtvom, nego da se kao hrišćanin moram stidjeti. Goyor Treubov, koji je kod antante veoma ugledan, bio je nagradjen živahnim pljeskom.

Senator van Kol izveo je: Holandska vlada može i mora posredovati. Neutralnost prema pogromima bila bi jednaka sukriivni. Na temelju engleske opomene i izjave poznanskoga »Narodnog Vijeća« bilo bi poželjno, da se odašalje komisija. Antisemitizam već truje i poljsku socijalnu demokraciju. Van Kol svršio je s riječima: Na skorašnjem socijalističkom kongresu u Ženevi ili Lozanu zahtijevati éu da se isključi poljska socijalna demokracija.

Rezolucija skupštine, u kojoj su veoma mnogi nežidovi sudjelovali, pozvala je vladu, da svim sredstvima zapriječi pogrome.

Socijalisti protiv pogroma. Švedska socijalna demokracija upravila je na socijalističku stranku u Franceskoj brzojavni apel, da čitavim svojim ugledom utječe na francusku javnost i na njezinu vladu, da sve poduzme, da se ovakove grozote zapriječe. U sadašnjem svjestkom položaju jedino je antanta moguća, a ujedno i dužna, da štiti narodne manjine od pogroma, koji su sramota za ljudstvo. Jednako je švedska socijalna demokracija apelovala na socijalističke stranke ostalih antantinih zemalja.

Stockholmski načelnik Lindhagen brzojavio je na ministarsko vijeće u Varšavi i na likvidacionu komisiju u Krakovu i molio je da umjesto pljačkanja i nasilja na narodnim manjinama svom silom zapriječe.

Prosvjed Ukrajinaca. Berlin (brzojav). Brzojavljaju iz Stockholma: Konferencija četvrt milijuna Ukrajinaca u New-Yorku zaključila je oštar prosvjed protiv pogroma.

Kongres američkih Židova Berlin (brzojav). Od 15. do 18. decembra držao se u Filadelfiji kongres zastupajući tri milijuna američkih Židova i zaključio:

Nalaže po kongresu izabranoj mirovnoj delegaciji da zajedno s ostalim židovskim organizacijama poradi, da mirovni zbor prizna nastojanje i istorička prava židovskoga naroda na Palestinu.

Izjavljuje u suglasju sa savezним zemljama i predsjednikom Wilsonom te britanskom dekaracijom, da u Palestini valja stvoriti takove političke administrativne i ekonomske uvjete, koji će osigurati židovsko središte pod upravom, koju će Britanija vršiti u ime saveza naroda.

Ističe, da to nikako ne smije dirati u građanska ili vjerska prava nežidovskih općina u Palestini, niti smije biti na štetu prava i političkog položaja Židova u ostalim zemljama.

Priprave židovskoga naroda za mirovni kongres. »Manchester Guardian« piše: »vodje cion. organizacije dobili su obećanje, da će o budućnosti Palestine odlučiti mirovni kongres. Tamo će oni imati prilike, da svoje stanovište osobno zastupaju. U sporazumu s engleskom i francuskom vladom uređuje Sokolov u Parizu Cionistički ured. U Londonu sastat će se kongres cionista.

kojemu će prisustvovati zastupnici svih saveznih zemalja. Na dnevnom je redu pitanje Palestine i židovskih narodnih prava u ostalim zemljama.

Englezi liberalci za Palestinu. »The New Europe« od 17. 10. donosi medju prijedlozima engleske liberalne strane sa mirovni zbor slijedeće:

»...Internacionalni položaj Sirije i Mezopotamije treba predložiti na pretres posebnom povjerenstvu mirovnoga zbora... Palestina neka pod zaštitom saveza naroda postane židovskom državom...»

Crkva i cionizam. »Unita Cattolica«, koji izlazi u Firenzi piše o članku pod naslovom »Obnovljenje židovskoga naroda u Palestini«: ... Crkva nema razloga, da se protivi cionizmu, te će mu uvijek priklanjati čuvstvo simpatije i prijateljstva...»

Wilson za rumunjske Židove. Berlin (Brzojav) Javlja ju iz Stockholma: Savez rumunjskih Židova New-yorka apelirao je na Wilsona, da na mirovnome zboru osigura rumunjskim Židovima zbiljsku jednakopravnost. Wilson je odgovorio: »Poznajem prešnost pitanja, na koje ste me upozorili, pa éu ga na mirovnom zboru ozbiljno raspravljati.

VILKA MAHLER
JOSIP MAHLER
ZARUČENI
BABINAGREDA REŠETARI.

JAKŠA WEGNER
LEA WEGNER
VIJENČANI
BOS. NOVI, 22. decembra 1918.

ESTHER VALL
RUDOLF POLLAK
ZARUČENI
BJELOVAR. ZAGREB.

Tražim
brojeve „Smotre“ II. god. god. 1908. br. 4. i 5
III. „ „ 1909. br. 10.
Za svaki broj plaćam K 10.— u
korist N. F. Slati na
Zora Hirschl Križevac.

Natječaj.

Zemunskoj Jevrejskoj sefardijskoj općini potreban je

„Haham“

koji mora ujedno da bude hazan, šohet, melamed, a po mogućnosti i moel. Sveštenici, koji se za to mjesto osjećaju sposobnim, neka se obrate molbom na upravu.

U molbi mora biti napomenuto gdje je osoba, koja se nudi, bila do sada uposlena, familijarni odnos i koliku godišnju platu traži.

Samo se pozvatom plaća putni trošak.

Zemun, 21. prosinca 1918.

Uprava Jevrejske sefardijske crkvene općine. Zemun.

Vijesnik Povjereništva Židovskog narodnog fonda (Keren kajemet lejisrael) za Jugoslaviju.

Berha je Židovskog narodnog fonda da u Palestini kupuje i stiče zemljište, koje će ostati neotuđivim imetkom židovskog naroda. — Žid. narodni fond utemeljen je na V. cion. kongresu god. 1901. i posjeduje već oko 10. milijuna kruna. Prihodi neprestano rastu, a iznosili su god. 1917. oko 2 i pol mil. kruna.

Adresa za dopise: Petrinjska ulica br. 22. prizemno. Uredovno vrijeme od 9 do 12 prije podne i od 2 do 5 poslije podne. — Novac se šalje na Banku za trgovinu obrt. i industriju d. d. Zagreb, za račun Ž. N. F. s naznakom svrhe.

ŽIDOVII!

Stojimo pred sudboonosnim okretom naše historije, kojemu je odlučni čin narodnih vodja prokrio put. Dugo željkovana težnja židovskog naroda, da se opet naseli u svojoj zemlji, približuje se ispunjenju. Moćni narodi i vlade svečano su obećale, da će svom snagom pomagati naš narodni prepород u zemlji otaca. Mir će nam nametnuti izvedenje prevelikih zadataka, a nasmije da nas nadje nepripravne. Već sada mora se postaviti ugaono kamenje za izgradnju židovske Palestine.

Osnovka svake narodne kolonizacije jeste zemlja. Židovski je narodni fond osnovan zato, da slobodno zemljište Palestine stiče kao neodvojivo vlasništvo židovskog naroda i da time trajno osigura narodni karakter židovskog naseljenja. Raspolaže li židovski narod u svojoj skupnosti sa najvažnijim kolonizacionim sredstvom, sa zemljištem, onda je stvorena i zdrava podloga za razvitak buduće palestinske zajednice.

Opstanak židovske naseobe je samo onda osiguran, ako se židovski narod opet sraste sa zavičajnom grudom i prihod zemljišta zahvaljuje radu svojih ruku. Palestinsko zemljište treba da je slobodno za svakog od nas, koji ga želi sam obradivati. Za stvaranje jednog samorodnog židovskog seljaštva nužno je ali naseljenje neimućnih i bezposjednih židovskih masa. Ove se mase mogu samo saradnjom jednog narodnog zemljišnog fonda naseliti. Nasljednim zakupom na zemljištu nacionalnog fonda odtorećuju se naseljenici od zemljišnog kupa, a ipak ostaju plodovi njihova rada samo njima i njihovim nasljednicima.

Povrh toga osigurava na veliko zasnovana zemljišna politika nacionalnog fonda socijalni napredak palestinske zajednice. Ako porast zemljišne rente ne ide u korist samo nekim povlaštenim, nego općenitosti, ako se zemljište ne može uskratiti širokim masama, tada su za slobodnu igru sila stvorene takove podloge, koje zajamčuju zdravi socijalni razvitak. Udruge će nastati ondje, gdje odgovaraju ekonomskoj potrebi, a kraj toga ostaće dovoljno mjesta privatnoj inicijativi za velebni razvitak gospodarskih mogućnosti Palestine.

Znamenitost Židovskog narodnog fonda je već duboko prodrila u svijest Židova svih slojeva. Židovski se narodni fond i u ratu pokazao nerazderivim i podjedno ujedinjajućim vezom, koji obuhvaća cijelo židovstvo što nacionalno osjeća. Unatoč svih zapreka ovoga vremena njegovi su se godišnji prinosi u ratu podvostručili. Izdašni iznosi pricali su mu iz streljačkih jaraka, a najznatniji iz toli teško iskušanih krajeva, koje Židovi u masama nastavaju. Za provedenje zadataka, što no čekaju Židovski narodni fond u budućoj židovskoj Palestini, potrebni su sasna drugačiji iznosi nego li su današnji darovi: Stotine i stotine milijuna.

Pouzđajemo se u to, da naš patnjama prekaljeni narod poima istorijsku veličinu ovoga časa, u njegovom besprimjernom zamašaju. Obraćamo se stoga na sve, koji shvaćaju velike mogućnosti, što no leže u zamisli narodnoga fonda. Pozivamo ih da izgrade Židovski narodni fond do snažnog i moćnog orudja novog židovskog naseljenja Palestine.

Obraćamo se na židovske mase, koje su do sada Židovski narodni fond podupirale sa svojim malim prištednjama.

Obraćamo se na imućnije u našim redovima, čija se požrtvovnost mora u buduće pomnogostručiti.

Upravljamo naš poziv na sve Židove u svim zemljama, koji do sada još stajahu podalje od nas.

Apeliramo konačno na sva židovska tijela, općine, redove, sinogoška društva, pučke banke i radničke udruge.

Židovi svih zemalja i svih stališa!

Stavite se u službu Židovskog narodnog fonda, pružite mu vašu moralnu i materijalnu pomoć za obezbjeđenje narodne zemlje.

Geula titun la arec! — Pripravljajte spašenje zemlji otaca. Pripravljajte narodu bez zemlje, zemlju novoga života!

Den Ha'ag, tišri 5679.

Upravni odbor Židovskog narodnog fonda.

Izkaz darova

Za vrijeme od 20./XII. do 25./XII. 1918

Opći darovi.

Tuzla: Moritz Danon sakupio 150—
Djakovo: Hilda Herzler 5—
Bjelovar: Prigodom sastanka sakupljeno 8—
Albert Singer, 2-14; Ivo Korobčak 2—, Irma
Rosenberger 21-34 Slava Stern 2— 35-48
Sarajevo: Poslao Moise i Montilja: Sal. Papo
sakupio na Hanuka, slavi za ozdravljenje Justine
Altarac 86-70; Jakob Levi dar kod tore 10—,
S. Abinun prigodom redjendana Blanke Papo
30—, Elazar Samuel Doboš, sakupio prigodom
dolaska Žid. svijesti: po 20— Altañari Isak,
A. Altarac, Z. Levi, S. Elazar, po 10— Mošo
Elazar, S. Attijas, Još. Attijas, Lezo Salom E.
Baruchi, A. Albahari, A. Danon, Elazar Sam.,

I. Altarac, L. Albahari, K. Pinto po 5— L. Levi
Perera David, Sara Perera, A. Pinto, M. Attijas
Na sijelu sabrao Hadži M. Altaras 44—, Nissin
Pinto prigodom Hanuke 15— Olga David Levi
prigodom vjenčanja u kući Salom Daniti 129-40.
Sijelo u obitelji Spazier 50—, Sara Levi prigo-
dom zaruka Jak. Kabiljo 10— Attijas M. po 6—,
S. Levi 10—, L. Kabilji, R. Finzi, po 5— Binberg.
Ozmo, L. Albahari, D. Papo, A. Romano, J. Finzi,
I. Levi, P. David, po 4— J. Papo, D. Pesach,
E. Kabiljo, B. Abinun, Kamhi, S. Levi, S. Katan,
K. Nehema, H. Kabiljo, A. Altarac, po 3—
Katan, N. N. 18 darovatelja po 2— ukupno 36—.
Ny vjenčanju u kući Sal. Mošo Papo: 36— L.,
Altaras sabrao: po 100— N. N., F. Finzi; na
sijelu A. Attijasa 121—, Blanka Kabiljo sabrala
44—, Na sijelu kod Z. Finzi sakupio I. H. Levi:
po 10— Jakob Sasson, Altarac M., po 7— I. Levi,

po 6— Z. Finzi, po 8— N. N., po 5— Z. Levi,
S. Papo, M. Papo, D. Levi, S. Levi, I. Papo,
R. Papo, po 4— J. Finzi, L. Papo, S. Altarac
B. Katan, S. Papo, L. Papo, H. Finzi, Naša
Abinun za prodane vrpce 271—, 1519-10
Križevac: Sakupljeno kod kartanja u obitelji
Hirsch 33—
Zagreb: Hirsch sakupio kod kartanja 10—

1757-58

Samooporezovanje.

Bjelovar: Po S. Fürst i Singeru: za prosinac 1918.
po 10— M. Lausch, R. Herrstein, D. Herrstein,
i Rudolf-Ebenspanger, po 5— Ingi F. Rosenzweig,
Ig. Fürst, Slavko Fürst, Alb. Singer, Milan Herrn-
stein, Ljud. Altmann, Dr. D. Eisenstädter, Lav
Hirschl, Albin Steiner, Adol. Haas, po 4—
Dr. Hinko Hirschl, Oskar Berger, Savaor Steiner
Drag. Wolf, Dr. H. Gottlich i Max Rosenberger,

po 3— Ernst Stein, Viktor Leitner, I. Bartfeld
 po 2— J. Weiss, Milan Eisenstädter, Drag. Weiss
 Jos. Alter, Ernst Epstein, Edm. Stern, F. Singer,
 B. Hirsch, Sam. Spiller, Vilko Lauš, K. Donner,
 Sam. Stern, Irma Nobel, J. Fišer po 1— Oreta
 Hirsch, prof. Jos. Szemnitz, Slava Rtern, prof.
 R. Schey. Za cijeln g. 1919. Lav. Beck 190,—
 Braća Breyer 48— Herrnstein 36— V. Lausch
 24—, Bella Burgner 24—, po 12— Otto Pollak,
 Zdenko Fürst, Š. Beck. do 1. VII. 1919.: Milko
 Lauš 60— Ferdo Singer 12—, Berta Hirsch
 12— do 1. VI. 1919. Dr. H. E. Gottlieb 20—,
 do 1. IV. 1919. David Herrnstein 30— do 1. III.
 1919. Milan Herrnstein i Adolf Haas po 10—
 do 1. II. Max Stern, 5—, Jakob Weiss 2—
 Jakob Pollak 1—
 605—

Skrabice.

Sisak: A. Ehrenfreund 21.—, po 10— Veliki
 Kaptol, I. Strasser, po 4— A. Rosenfeld, Hinko
 Steiner, J. Frisch 53—
 Sarajevo: Papo Sara 30.31, Z. Montilja 20— 50.31.
 Osijek: „Bargiora“ 195.20; Albert Lang 56.40 251.61.
 Križevac: B'ne Jisroel 61— Zora Hirschl 50—,
 Jakob Hirschl 17.42., Sam. Grossmann 17.23, Jos.
 Goldberger 14—, Max Pacherhof i sin 2— 161.65.
 Zagreb: C. Stern 17—
 533.57

Zlatna knjiga.

Sarajevo: Adolf Stumes na ime Alberta Abinuna,
 kao inicijatora »Žid. Svijesti« 50—.

Masline.

Zagreb: Paula Berger na ime Ljubice i Mire po
 1 stablo 20—, Artur Kohn za izgublenu okladu
 sa Jos. Mevorach 1 stablo na njegovo ime sve
 u gaj Joh. Thau 30—
 Djakovo: Pri osnutku „B'ne Cijona“ sakupila
 Hilda Herzler i Elsa Münz 3 stabla na ime Žige
 Braun u gaj Joh. Thau 30—
 Karlovac: Alice Stefa i Ivo Herlinger 1 stablo
 na ime Mirosl. Fröhlicha prigodom njegova ro-
 djendana u vrt Davida Anhaltzera 10— Jul
 Donath u gaj Joh. Thau 14—, Ivo Herlinger
 dobit na kartama 2 stabla u vrt Davida Anhalt-
 zera 20— 40—

Sisak: Julio Schrenger na ime Eriha Reibergera
 i Hermann Weiss na ime Jakob Weiss, svaki po
 1 stablo u Herzi šumi 20— Ilka Strasser na
 dan godišnjice smrti Dr. Otte Goldstein 1 stablo
 na ime istog u gaj Bargiore 10— 30—
 Sarajevo: Sakupio Moise I. Montilja za gaj
 Joh. Thau: po 40— Dora i H. Levi 4 masline
 na ime Haim Levi 4 masline na ime Dora Levi,
 i 3 masline na ime Juste Levi, 110—, Haim Ozmo
 na ime Arou i Bukica Kohen 20—, Ad. Stumes
 na ime Moric Klein 20— na isto ime daruju po
 10— Ernst Deutsch, i Š. Kneppler 20—, S.
 Sternberg na ime Majer Sternberg 10— Insp.
 Djaen sabrao prigodom školske Makabejske sve-
 čanosti 141— 321—

Bjelina: Simha Montilja sakupila za uspjelu
 šalu u veselom društvu 13 stabla za gaj Joh.
 Thaua 130—

Sanskimost: Iaidor Hasson sakupio na ime i
 u vrt pok. Jeanette Stern: po 40— Isidor Has-
 spu, po 20— Sadik Levi, Hajim Hasson, Leo
 Levi, po 10— Sarina Hasson, Jako Albahari,
 Avram Atijas, Isak Papić, Leon Levi i David
 Albahari. Mordehaj Papić, Ojojica Levi, Braco
 Hasson, Berta Hasson, i Mazalta Atijas. Hasson
 Isidor na ime Serafine Izrael Bihac 20— 220—

Tuzla: Henriette Tsau u gaj Joh. Thau 40—
 Križevac: Milan Hirschl na ime pok. Alberta
 Birnbauma u gaj Joh. Thau 10—
 855—

Darivanje zemlje.

Sarajevo: Poslao Moise I. Montilja: Pri-
 godom vjenčanja Jakova Maestro, sakupila
 Blanka Maestro po 10— Daniti, David Levi,
 A. Kirmak, I. Papo, Savo Atanos, Montilja,
 Z. Danos, R. Finzi, po 8—, N. N., 5 po 6—
 Kamhi, po 8— Levi, Z. Salom, N. N. Alkalay
 Josef, M. Ozmo, S. Papo, Hoffmann, Leo Papo
 J. Musafija, Baruch, Leo Finzi, po 4— Albahari
 Buki Abinun, S. Maestro, Rosenblatt, Dane Levi
 M. B. Papo, Pluzi, po 8— Kabiljo, H. H., J.
 Kohn Papo, Maestro, A. A., 20 darovatelja po
 2— 40—, Kabiljo 4— i N. N. 86— Prigodom
 Barmieve svečanosti u kući Jakoba Zwechera
 sabrao Moritz Sternberg: po 20— Jakoba
 Zwecher, H. Zeichner, po 10— M. Sternberg,
 N. Greif, J. Noppmann, N. Kapon, L. Spitzer,
 Elias Zelchner, Sternberg i 2 darovatelja po 2—
 N. N. 1— 394—
 394—

Evakuirani Židovi

Osijek: Sakupio Eugen Grünhut 26—
 Sarajevo: N. Finzi 10—
 36—

Dječji sabirni arci.

Bjelovar: Poslao Slavko Fürst i Singer: Vilim
 Herrnstein 81.10, Teodor Pollak 52.60, Branko,
 Ungar 34— Milan Rosenberg 49.70, Rih. Pollak
 31.40, Zdenka Hirschl 25.72, Stefa Pollak, 14.76,
 B. Unger 12.50 292.78
 Sisak: Nada Ferić 72—, Ivo Jünker 31.60, Ivo
 Kobsa 20— 123.60
 416.38

Darovi na uspomenu smrti.

Bos. Brod: Dr. Ing. Werber na spomendan
 smrti oca Isroel Dov 25. Sivana 5674. 500—

Nahla.

Osijek: Poslao Eugen Grünhut Za Nahlu Joh.
 Thaua: po 20— B. Spitzer, E. Grünhut, po
 10— Ivka i Mira Bošković, po 5— Milan Se-
 llinger, po 4— Zoltan Sonnenfeld, po 2— M. Se-
 llinger, Leo Schön i V. Reich, — B. Herzl. Al-
 bahari sakupio po 20— M. Gross, B. Albahari,
 Wilhelm i Bošković, po 10— N. N. po 4—
 F. F. po 2— F. Mahler 141—
 Zagreb: Po Benot Cijonu sakupila Zlata Mayer
 za Nahla Jnh. Thaua po 20— Aladar Weiler,
 Ervin Weinberger, Schmittlinger, po 15— Leo-
 nora Mayer, po 10— Stelner, Karl Bruckner,
 Schuber Teodor Kohn, J. Schwarzenberg, Vilim
 Mdyer, Martinger, Jos. Münzer, po 5— Dr.
 Hugo Kohn, Rosa Deutsch, M. Hermann, Vilim
 Pick, po 4— M. Heiarich po 2.50 Rendeli i
 drug. i N. N. 1— 200—
 341—

Obnova Palestine.

Bjelovar. Selma Berger 100—
 Zagreb. Adolf Rothmüller sabrao 68— Bela Grün-
 wald 6— 69—
 169—
 Odbitak akcijom odboru 10% 16.90
 152.10

Pregled.

Unišlo je dakle iz Hrvatske, Slavonije
 i Dalmacije K 2.104.12
 iz Bosne i Hercegovine K 3.804.41
 Prinosi u svrhu obnove Palestine iz Hr-
 vatske K 152.10
 Ukupno K 5.040.63

Od 1./I. 1918. do 25.XII. 1918. unišlo je
 K 155.791.63, a osim toga sa robu K 3135.31,
 dakle ukupno K 158.926.94.

Za žrtve pogroma.

Djakovo: Sakupljeno po „Jaldel i B'ne Cijonu“
 po 100— Ljudevit Kean, po 50— J. Mahler,
 Hinko Bruk, Goldberger, Münz, Guttmann, po
 40— Dane Reichsmann, Dr. Krausa, po 30—
 Max Bruck, Moritz Wamochoer, Mayer, Frank,
 Mina Flesch, po 20— Josef Wollner, Besserm-
 mann, Münz Berta, Olga Krauss, Loschitz, Dr.
 Neumann, H. Reichsmann, Max Goldstein, Jedo
 Schwarz, Hermann Bauer, Türkl, Ratkei, Chevra,
 po 23— Dr. Žiga Spitzer, po 10— Franka Pich,
 Mautner, Fuchs Hugo, Artmann A., K. Fein,
 Leop. Bröder, V. Krauss, H. Münz, Josefina
 Bruck, A. Goldstein, Mavro Spitzer, Beni Münz,
 Elza Kerachner, Sandor Aufferber, A. Wamoscher,
 Simo Loschitz, Brod, Jakob Kaiser, Kerpner,
 Kraso. V. Münz, Jeny Elias, po 6— Rosenrauch,
 Goldstein, Hinko Fuchs, Krakauer, po 5— Spitz-
 zer G., H. Kerschner, Berger, F. Zwieback, H.
 Loschitz, Robik, Adela Krauss, po 4— Schwarz,
 po 3— Lj. Sommer, Z. Spitzer, po 2— S. Krauss,
 Wegner, Goldstein M., Levi, M. Neumann, S.
 Bauer, po 1— Kramer, Blau —60. 1035.60
 K r a p. Toplice: Žiga Graf 50—

Zagreb: Sabrano po Judeji i Benot Cijonu: S.
 Weiss i R. Stern: po 100—, Wohlmut, Gustav pl.
 Deutch, Dr. I. Jacobi, po 50—, A. Weiller, Ervin
 Weinberger, V. Mayer, Dr. Kolmar po 30—,
 Zanka Graf po 20—, D. Ausch, Meov, H. Lö-
 venstein, Fuchs, Dr. Osvald po 10—, Tauber, A.
 Sbhwabenitz, po 5— Ivka Hessel, Žiga Neu-
 mann 10—, David Spitzer 10—, Oskar Welser
 85—, Hinko i Regina Weiller 50—, Anton Frel-
 berger 20—, F. Schulmann 10—, N. N. 60—
 Sada Frank 100—, u društvu sakupljeno: po
 100— Simo Spitzer, Eugen Berl, po 50— Bernh.
 Sonnenberg, Podvinetz Zemun po 80— Lav
 Stern, Gerber Lav. Fuchs, po 20— Dr. Glücks
 Glücksthal, Dr. Z. Baum, Dr. Licht, Ing. Zlatko Ro-
 senberg, Robert Kaufer, Eugen Dragoner, Vlatko
 Donner, Dr. Zwieback, Krauss, po 10— Gross,
 Daruvar, A. Singer, Pavao Beck, Dr. O. Hirschl,
 Sandor Sigmund, S. Braun, Dr. P. Neuberger,
 Hinko Stern, J. Wegner, Fuchs Rosenberg, po 8—
 Paul Lichtenberg, po 4— Olga Fuchs, po 21—
 Alex. Sonnenschein. Sakupili Marjana Müller i
 Jovica Fuchs, po 200— Adolf Ehrlich Ing., Kavana
 Lausch, po 150— Julio Stern, po 100— Otto
 Vlnski, Dr. Herzog, Braća Klein, Hlako Mayer i
 drug. Hertmann, V. Lederer, po 60— Dr. Alt-
 städter, po 80— Pollak Sam. Schneller, Lobi i
 Ebenspanger, po 40— B. Schulhov, J. po
 30— Schulhov, po 20— B. S. Jelka Benedik,
 Dr. D. Segen, Hirschl, Schön, Hahn, Kornitzer,
 Dr. Fuchs, Bella Grünwald, R. Deutsch, N. N.,
 H. Goldmann, Rosenberg, E. Grünwald, Alb.
 Deutch, König, N. N., Pinto, Müller, Haas, po
 10— Zwieback, R. Fuchs, Tenka, Neumann, N.
 N., po 5— N. N. Sakupili Slava Adler i Otto

Pollak: po 100— L. F. Kohn, Milan Bethheim-
 Feodor Grünfeld, po 50— Koloniale, Dr. G.
 Frank, Drag. Ullmann, Hönigsberg i Deutsch,
 Singer, A. Goldschmidt, Kanitz i Schneller, Jos.
 Engelsrath, B. Hoffmann, Altschul, Lausch Carso,
 M. Friedmann, Arnstein, Bornstein Alfred, po
 40— Dr. R. Grünfeld, po 30— Mirko Breyer,
 Otto Pulai, po 25— Weinberger i drug, po 20—
 Kollmann, Kavana Bauer, Leop. Müller, Müller,
 Reiss, Bauer, Drucker, Obersohn, Hinko Levi, M.
 Drucker, Rotstein, I. Hahn, po 10— Bier, Arnold
 Haas, Braća Eisenstädter, Lazar Grünberg, Sam.
 Zeitlin, Slovak, Bauer, Neumann, Neumann I., A.
 Weiss. Steiner i Lausch, Gisela Winter, Sommer
 i Hirschl, po 5— M. Lövenstein i Schön. N. N.
 1—, Sakupili Zorka Neusser i Pavao Spitzer; po
 500— Mat. Freund, po 200— Lachmann, po 100—
 Schwarz i drug, Tvornica kože, B. Pollak, po
 50— Jos. Cohen, Dr. Plachter, Jos. Hoffmann,
 Lachmann i drug, po 20— E. Schreiner, Berger,
 Drag. Glaser, Rosenberger W., N. N., Adolf
 Mayer, Lausch, Jul. Kohn, po 10— Goldschmidt,
 Schlesinger, N. N. Fein, po 5— Müller, Pavao
 Weiss, I. Spitzer, po 4— Saizer, N. N., N. N.
 1—, Sakupila Diana Levi i Leo Singer; po 1000—
 Jul. König, po 600— Slavoljub Deutsch, Edm.
 Moster i drug, po 300— L. Hochsinger, po 100—
 podr. Adolf Nagel, Vilim Spitzer, M. Wohlmut,
 Isak Sema, C. Rosinger, N. N., Leo Pisker, po
 60— N. N., po 50— Filip Deutsch i sinovi,
 Fischer, Pollak, L. Lion, Reka Barmaper, Ivan
 Grünwald, Sigm. Berger, M. K., C. Reisner, A.
 Spitzer, Dr. Rosenstock, po 40— N. N., Löwen-
 thal, I. Stern, po 30— N. N., Edm. Plachhe, po
 25— Roza i Žiga Hacker, po 20— M., Ig. Hahn,
 N. N., O. Stern, Braća Katić, Jul. Spitzer, Dr. H.
 Jacobi, L. Schmidek, Ivo Schwarz, M. Hirschl,
 Hinko Herzer, po 10— Jos. Salomon, Kron, C.
 Stern, Stein Jak., M. Stern, Hoffmann Monbiljo,
 Farkaš Rosenberg, Müller, Frey, N. N., O. P.,
 Kornitzer, S. Wachs, po 6— Verica Spitzer, po
 5— Selgmann, Rosenberg, po 4— Fuchs
 10.800—

Bos. Dubica: Drag. Weiss 50—
 Bjelovar: Sakupili Slavko Fürst i Singer po 100—
 Ig. Fürst, R. Ebenspanger, Ljud. Altmann, Žiga
 Pollak, N. N., Julio Lausch, Hugo Breyer, Em.
 Ebenspanger, bogošt. općina, po 50— Jakob Fürst,
 M. Stern, G. Hirschl, Ž. Fuhrmann, B. Bürgner,
 Braća Breyer, J. Wall, Dr. E. Altmann, Narodna
 štadlona, Sam. Stern, N. N., Lj. Braun Gjurjevac,
 Mišo Wolkenfeld, po 40— David Herstein, F.
 Eischer, Sam. Lausch, po 30— Dr. D. Eisenstädter,
 F. Pollak, Alb. Steiner, A. Haas, Š. A. Dragoner,
 Amalija Rosenberg, po 20— Albin Berkeš, A. Sin-
 ger, S. Fürst, Stelner Anton, Dr. H. Gethlieb, Dr.
 H. Hirschl, A. Fingerhut, Emil Berger, V. Fürst, J.
 Bartfeld, M. Rosenberg, Franjo Alter, Emil Kraut,
 Jelena Virjanić, Eug. Berger, Josip Singer, Dr.
 Herrnstein, V. Leitner, O. Berger, po 15— Aurel
 Spiller, po 10— prof. J. Semnitz, D. Wolf, B. Mos-
 ser, M. Sulić, M. Hoffmann, prof. R. Schey, Kaz.
 Donner, Ing. F. Rosenzweig, E. Wolf, Jos. Toplak-
 Remetinaki, Jos. Pollak, Jak. Pollak, Draga Weiss,
 S. Singer, Marko Deutsch, Drag. Taussig, Miško
 Somogy, E. Stern, F. Altmann, S. Spiller, A. Krauss,
 R. Weber, L. Stern, M. Eisenstädter, M. Weinreb,
 Mat. Fürst, po 5— B. Hahn, L. Fischer, B. Hirsch,
 po 2— Weiss 2522—

Banjaluka, Poslao Braco Poljokan: po 2000—
 Isak Poljokan, po 1000— Sam. Kabiljo, Rafael
 Poljokan, S. H. Poljokan, po 500—, A. A. Salom,
 direkt. Sal. Poljokan, Moise A. Poljokan, Isidor
 Sarafić, po 300— Jos. Nachmias, Isak R. Poljokan,
 po 250— Bukus Poljokan, po 200— Sarina A.
 Salom, Dudo Poljokan, Jakob Pesach, Avram Po-
 ljokan, Z. Salom, Jos. Nachmias, jun. Isak, R. Po-
 ljokan, po 100— Sefard bog. općina, Dudo A. Levi,
 B. C. Levi, Rena Levi, Obitelj David Izrael, Avram,
 H. Levi, D. Nachmias, Žid. omladina Moses Hess,
 Isidor Altaras, I. Avram Levi, Dudo R. Levi, To-
 doras Levi, Herrmann Steinlauf. Na sijelu kod J.
 Levi sakupljeno 70— po 50— Rena Z. Levi, Re-
 gina B. Levi, Avram K. Altarac, Mamula Levi,
 Jakob Mair Levi, Anula Levi, Sal. Altarac, Mosko
 A. Salom, Nela M. Levi, Jos. Baruch, Mirjam Levi,
 Rafael Levi, Avram Atijas, Rifka Baruch, Isidor
 Steinlauf, Juda Levi, Moise Levi, Max Laufer, po
 40— B. Altaras, po 20— R. Atijas, Jos. D. Nach-
 mias ml., Sal. A. Levi, Anika Levi 11.640—
 26.102.60

Prije iskazano 2.736—

Ukupno 28.838.60

Stiglo je još mnogo prinosa za žrtve pogroma.
 Specifikacija bit će u sljedećem broju.

Židovska trgovačka i obrtna banka u Tuzli
 prima
jednog glavnog knjigovodju
jednog kasira
 i dva korespondenta

Glavni knjigovodja mora da bude u
 svim granama bankovnog posla pot-
 puno verziran.
 Ponude neka se pošalju odmah na
 adresu **Josef Pesach, Tuzla.**